เหลียวหลังแลอุตสาหกรรมไทย

กำพล กิจชระภูมิ
ที่ปรึกษาผู้อำนวยการ
สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ผมได้มีโอกาสไปต่างประเทศบ่อยๆ ไม่ว่าจะไปดูงานหรือไปท่องเที่ยวก็ตาม แต่เนื่องจากว่าผมเป็นที่ปรึกษาด้านการเพิ่มผลผลิต ดังนั้นไม่ว่าจะไปประเทศไหนก็ตามก็มักจะช่างสังเกตว่าเขามีดีตรงไหน เขาแย่ตรงไหน เขาทำอย่างไร และเราจะนำสิ่งดีดีเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในบ้านเราได้อย่างไร

เมื่อ 2 ปี ก่อนผมไปประเทศจีน สัมผัสแรกที่พบผมรู้สึกว่าจีนเจริญกว่าที่ผมคาดไว้เยอะมาก ผู้คนขยันขันแข็ง ผมลองถามค่าแรงของคนงานทั่วๆ ไป เขาบอกว่าเมืองใหญ่ๆ อย่างปักกิ่งและเซี่ยงไฮ้ จะมีค่าแรงที่สูงกว่าที่อื่นๆ และจะลดลงหากอยู่ในเขตที่ยังไม่เจริญ เมืองใหญ่อย่างเซี่ยงไฮ้นั้น ค่าแรงโดยประมาณ 80 บาทต่อวัน แต่ถ้าเป็นแถวๆ เฉิงตูก็ประมาณ 40 บาทต่อวัน โดยเฉลี่ยแล้วผมก็กะไว้ว่าคงอยู่ที่ประมาณ 60 บาทต่อวัน เขายังบอกอีกว่า คนจีนโดยส่วนใหญ่ทำงานตั้งแต่ 7 โมงเช้า เลิกงาน 2 ทุ่ม โน่น แถมยังทำงานในวันเสาร์ด้วย หันกลับมามองในบ้านเรา เทียบกันแล้ว โอ๊ย! ของเราดูสบายกว่าเยอะเลย ทำงาน 8 โมงเช้า เลิก 5 โมงเย็น วันเสาร์ส่วนใหญ่ก็ไม่ต้องทำ ค่าแรงขั้นต่ำของกรุงเทพฯและปริมณฑลที่เราว่าน้อยๆ นั้นหากเปรียบเทียบกับจีนแล้ว เรามากกว่าโขเลยครับ เพราะค่าแรงขั้นต่ำ ของเรา ประมาณ 169 บาทต่อวัน แล้วอย่างนี้หากไม่ปรับปรุงพัฒนาแล้วเราจะสู้เขาได้อย่างไร หากเราไม่ทำอะไรเลย อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นหลัก (Labor Intensive) คงจะตายจากบ้านเราไปหมดในไม่ช้า (นึกแล้วน่ากลัวครับ !!!)

ผมลองแวะเข้าไปในตลาดเพื่อสอบถามราคา เนื่องจากผมชอบเนคไท เป็นส่วนตัวจึงลองไปชอปปิ้งในตลาดเมืองจีนบ้าง ราคาทำให้ผมตาค้างครับ คือ เขาขายผมเส้นละ 4 หยวน (ประมาณ 20 บาท) หากซื้อในเมืองไทยถูกที่สุดที่ขายตามข้างถนนคงประมาณเส้นละ 100 บาท ผมลองดูคุณภาพก็คือๆ กันครับ เนื่องจากคนที่ผมไปด้วยค่อนข้างสนิทกับคนขาย ผมเลยลองถามราคาต้นทุนจากโรงงาน ปรากฏว่าต้นทุน เส้นละ ประมาณ 7-10 บาท (ยิ่งตกตะลึงกันไปใหญ่) อย่างนี้ เราคงต้องมาทบทวนอุตสาหกรรมบ้านเราอย่างขนานใหญ่ครับ หากจะต้องสู้กับจีน

เมื่อ 2 ปีที่แล้วก็ได้มีโอกาสไปสัมมนาที่เกาหลีใต้เช่นกัน ช่วงก่อนที่เขาเป็นเจ้าภาพบอลโลกนิดหน่อยครับ กระแสที่นี่ฮือฮามาก เวลาไปเชียร์บอลทีมชาติที่เขาลงซ้อม คนที่นี่จะใส่เสื้อสีแดงกันหมด ก่อนมาที่นี่ได้ยินข่าวว่าที่เกาหลี เจริญไม่แพ้ญี่ปุ่น ใกล้เคียงครับ มาที่นี่แล้วรู้สึกว่าไม่แตกต่างกันนัก ยกเว้นเรื่องความสะอาดซึ่งที่ญี่ปุ่นจะสะอาดกว่า ผมได้มีโอกาสไปเยี่ยมโรงงานของเขา ในระหว่างที่ผมดูเครื่องจักรและการวาง Line การผลิตผมสังเกตและนึกย้อนกลับไปว่า

ทุกๆ ประเทศที่เจริญนั้น เมื่อเห็นเครื่องจักรของเขา เรามักจะเห็น กราฟ หรือข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประวัติเครื่องในการซ่อมบำรุง ข้อมูลการผลิตติดอยู่ใกล้ ๆ บริเวณนั้น หันกลับมาดูในบ้านเรา ไม่ว่าจะเป็นบริษัทเล็กกลางใหญ่ที่เคยเข้าไป ผมแอบยิ้มในใจว่า ผมมักไม่พบ กราฟหรือข้อมูลต่างๆ เหมือนกับเขา แต่ผมกลับพบ พวงมาลัย เครื่องเซ่นไหว้ แผ่นยันต์ ที่เครื่องจักรเสมอ เห็นอย่างนี้แล้วคงต้องขุดรากทางความคิดที่ฝังลึกกันมานาน คงต้องออกแรงเอาการอยู่ถึงจะสามารถปรับเปลี่ยนทัศนะคติเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ แต่ถ้าไม่ทำ ก็คงเป็นอย่างนี้ไปอีกร้อยปีแน่นอน แล้วจะเอาอะไรไปสู้เข้าล่ะประเทศไทย อีกอย่างหนึ่งที่ผมเห็นความแตกต่างของเกาหลีใต้กับประเทศอื่นๆ คือ การให้อิสระโดยการให้โอกาสในการเข้าสู่แหล่งข้อมูลทั่วโลก โดยติดต่อทาง internet นั่นเอง ผมเดินไปตามท้องถนนในกรุงโซล ผมพบว่า มีหลายจุดที่มี คอมพิวเตอร์ที่ให้เราสามารถเข้าไปใช้ได้ Free แม้กระทั่งห้องพักในโรงแรม เขาก็มีคอมพิวเตอร์ และให้บริการ Internet ฟรี อันนี้ผมว่าดีมากเลยครับ หากหันกลับมามองในบ้านเรา เงินจะซื้อคอมพิวเตอร์ยังไม่ค่อยจะมีกันเลย อันนี้รัฐบาลต้องเอาจริง การสร้างคนของเราต้องมาก่อน นั่นคือต้องมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ให้สามารถแข่งขันกับสากลได้ ยกตัวอย่างอย่าง เกาหลีใต้ และ มาเลเซีย ซึ่งให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเรียนผ่านคอมพิวเตอร์ค่อนข้างมาก นั่นเป็นการบังคับไปในตัวให้เด็กสามารถอ่านและใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันไปด้วย ที่เกาหลีใต้นี่ระบบโครงข่ายของรถไฟฟ้าใต้ดินที่เพิ่งทำมาซัก 30 ปีนี่เองแต่เขาทำกันอย่างจริงจังครับ จึงมีเครือข่ายใหญ่โตมากแต่ถึงอย่างไรรถยนต์ก็ยังติดอยู่ดี หากกลับมามองบ้านเรา กว่าจะมีรถไฟใต้ดิน ทะเลาะกันเป็น 20 ปี กว่าจะสร้างสนามบินได้ ทะเลาะกัน 20 ปี ที่เกาหลีนี่ก็มีสนามบินใหม่ครับ ชื่อสนามบิน อินชอน ของเดิมนั้นรู้สึกว่าชื่อคิมโป ใหญ่และทันสมัยกว่าเดิมมากทีเดียว เขาสร้างเพื่อรองรับการเป็นเจ้าภาพบอลโลกครับ

หันมองที่เพื่อนบ้านไม่ใกล้ไม่ไกล อย่างที่เวียดนามบ้างนะครับ คนงานที่นี่โดยส่วนใหญ่หลังจากเลิกงานเขาจะไปเรียนหนังสือกันต่อ โดยเรียนกันฟรีๆ ครับ เพราะรัฐบาลส่งเสริม หรือก็จ่ายเพียงไม่กี่สตางค์ คนเวียดนามหลังจากเลิกงานก็แห่กันไปเรียน โดยที่นิยมเรียนกันก็คือภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ อันนี้จะเห็นได้ว่าคนเวียดนามฉลาดครับ รู้จักเลือกเรียนในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์และช่วยในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของตนเอง เด็กไทยส่วนใหญ่ไม่กล้าพูดครับ ได้แค่ Yes, No, O.K. อย่างนี้สู้เขาไม่ได้หรอกครับ อันนี้คงต้องเร่งและวางพื้นฐานกันโดยเร็ว ไอ้ที่จะบอกว่าต้องชาตินิยมต้องใช้ภาษาไทย อย่างนี้เขาเรียกว่าไดโนเสาร์ครับ จริงอยู่ที่บางอย่างต้องอนุรักษ์ รักษาไว้ แต่อะไรที่ทำให้เราทันโลกก็ต้องรู้ไว้ด้วยเช่นกัน

คราวนี้ลองมาที่สิงคโปร์บ้างครับ ประเทศนี้ผมบอกได้เลยครับว่า เขาวางแผนกันมาดีมาก เป็นเพียงเกาะเล็กๆ แต่มีขีดความสามารถสูง สิงคโปร์มุ่งเน้นที่การพัฒนาอุตสากรรมบริการ

มากกว่าการผลิตครับ ดังนั้นจึงมีทิศทางที่ชัดเจนสำหรับเขา ไม่ว่าจะเป็นการวางโครงสร้างทางราชการ การศึกษา ตลอดจน แผนการพัฒนา ที่สอดคล้องกัน

หันมามองดูเราบ้างครับ ประเทศเรานี่เน้นที่อุตสาหกรรมการผลิตมากกว่าบริการเป็นแน่แท้ แต่เน้นที่อุตสาหกรรมใดคงต้องดูกันครับ เรามีอยู่หลายกลุ่มอุตสาหกรรม โดยมุ่งเน้นที่จะให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน ลองคิดดูเถอะครับว่าต่างชาติเขามาลงทุน เขาคงต้องคิดอย่างรอบคอบแล้วว่าเขามาที่นี่แล้วต้องได้ผลประโยชน์กลับไปอย่างคุ้มค่า มากกว่าที่อื่นๆ หากไม่คุ้มก็คงเปลี่ยนไปที่อื่นอย่างแน่นอน ดังนั้นการจะหวังพึ่งพวกนี้คงยากส์ครับ

อย่างที่ผมเข้าใจว่ารัฐบาลของเราไม่ว่าจะมาจากพรรคไหนหรือยุคใดน่าจะใช้ยุทธศาสตร์เดียวกันคือใช้ตามที่สภาพัฒฯ เสนอมา (ไม่รู้ว่าผมเข้าใจถูกหรือไม่ เพราะไม่ใช่รัฐบาล) หากไม่ใช่แล้วยุทธศาสตร์ที่เราใช้คงจะตีกันยุ่งไปหมด เท่าที่ผมยืนดูอยู่ข้างนอกนี้ ผมเห็นว่ารัฐบาลกำลังมุ่งเน้นไปที่ กลุ่มอุตสาหกรรมและการบริการหลักๆ ได้แก่ กลุ่มยานยนต์ กลุ่มอาหาร กลุ่มการท่องเที่ยว กลุ่มสิ่งทอที่ว่าจะติด Brand โกอินเตอร์กับเขาบ้าง และกลุ่ม Graphic Design ในกลุ่มยานยนต์นี่ผมเห็นว่ารัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้เกิดการใช้วัตถุดิบในประเทศให้เพิ่มขึ้น อันนี้ดีครับ แต่ต้องสนับสนุนพวกรากหญ้าที่เป็น Suppliers ให้มีความสามารถสูงขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคุณภาพ และการส่งมอบ รวมทั้งการปรับตัวด้านเทคโนโลยี แต่ส่วนใหญ่กลุ่มยานยนต์นี้เราคงหนีไม่พ้นการเป็นมือปืนรับจ้างเขาครับ เพราะเราไม่มี Brand เอง (รถยนต์แห่งชาติเราไม่มีเพราะเราบ้าเห่อของนอก) อันนี้ความยั่งยืนคงอยู่ที่การพัฒนาขีดความสามารถของ Suppliers ในประเทศครับ ยกตัวอย่างเช่น การจะเป็น Suppliers ของกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ได้ ต้องมีระบบคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็น ISO 9000 หรือ QS 9000 ก็ตาม ขอถามหน่อยว่ารัฐบาลช่วยอะไรพวกนี้บ้างครับ ส่วนใหญ่ปล่อยตามมีตามเกิด ให้ไปดิ้นรนกันเอง หรือตัวอย่างอุตสาหกรรมอาหาร โรงงานอาหารมีตั้งมากมายหลายหมื่นโรง โรงที่ผ่านมาตรฐาน GMP หรือ HACCP มีไม่ถึง 500 โรง แล้วอย่างนี้จะไปสู้ หรือโกอินเตอร์ได้อย่างไร อย่าว่าอย่างนู้นอย่างนี้เลยครับ การขอพวกมาตรฐานเหล่านี้ ค่าใช้จ่ายก็แพงหรูหรา จะขอมาตรฐานของคนไทย ก็เอาไปใช้รับรองในต่างประเทศไม่ได้ อันนี้ กระทรวงที่เกี่ยวข้องไม่รู้ทำอะไร ทำไมไม่ทำให้มาตรฐานของเราแข็งแกร่งให้ต่างชาติยอมรับได้ บริษัทฯ คนไทยจะได้ใช้ของดีราคาถูกไม่ต้องเสียสตางค์ให้ต่างชาติ

ตัวอย่างอีกอันหนึ่งที่ดีครับ คือ อุตสาหกรรมอ้อยน้ำตาล ไทยส่งออกน้ำตาลเป็นอันดับ 3 ของโลกแต่ไทยไม่มีเทคโนโลยีของตนเอง เครื่องจักรและเทคโนโลยีต่างๆ ต้องพึ่งพาต่างประเทศทั้งหมดน่าอายจริงๆ ไม่รู้ว่ามหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษาและวิจัยด้านอ้อยน้ำตาลไปอยู่ที่ไหน คณะวิศวกรรมที่เกี่ยวกับการผลิตเครื่องหีบอ้อยและผลิตน้ำตาลมีไหม? ผมไม่เคยเห็นเลยครับ พันธุ์อ้อยเองก็วิจัยพัฒนาช้า การปลูกอ้อย การตัดอ้อยก็ไม่เป็นระบบ ส่งผลให้ Yield ต่ำสุดๆ น่าอายเขาครับ จะไปดูงานต่างประเทศอย่างไรหากไม่กลับมาพัฒนาก็ไม่มีวันเจริญหรอกครับ ดังนั้นหากวัด

ผลิตภาพ (Productivity) เทียบกันแล้วจะเห็นได้ว่าเราอยู่ที่โหล่ๆ ครับ ถามว่าเรารู้ปัญหาไม๊!!! ตอบไม่ยากเลยครับ ขนาดคนโง่อย่างผมยังรู้เลย แล้วบรรดาเกจิอาจารย์ที่ฉลาดๆ นั่งบริหารอยู่นั้น จะไม่รู้ได้อย่างไร

พื้นฐานของเราที่เป็นรากหญ้าคือ เกษตรกรรม ซึ่งเป็นตัวค้ำจุนอุตสาหกรรมอาหารอยู่ แต่ไม่รู้ว่าทำไมปุ๋ยของเราแพงเหลือเกิน ผลิตเองก็โกงกัน ไม่มีคุณภาพ ส่วนใหญ่ต้องซื้อจากต่างประเทศทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น ปุ๋ยเคมี หรือยาปราบศัตรูพืช การจัดการน้ำก็เป็นเรื่องที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง เพราะน้ำช่วยให้ผลิตภาพให้การผลิตเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวเลยครับ หากจะมองกันดีๆ แล้ว การแข่งขันทั่วโลกนี้มีอยู่ 2 อย่างครับ คือ ผลิตภาพ (Productivity) และ (Innovation) นวัตกรรม ซึ่งผมเห็นว่าประเทศต่างๆ ที่เจริญแล้วได้พัฒนาผลิตภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง และได้หันไปคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ มาหลอกขายเราอยู่เสมอ ส่วนเรานั้นมีหน้าที่เก็บสตางค์ไปซื้อเขาครับ

คราวนี้ถึงคราวที่เราจะต้องสร้างชาติกับเขาบ้างแล้วครับ ยืนดูคนอื่นเขาแซงเราไปไม่รู้เท่าไหร่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น ไต้หวัน สิงคโปร์ เกาหลีใต้ มาเลเซีย ในไม่ช้าคงโดน เวียดนามแซง หากยังร่ำไรอยู่อย่างนี้ การทำให้อุตสาหกรรมเราแข็งแกร่งทำอย่างไรครับ ผมขอแนะนำเป็น 3 ส่วน ด้วยกันกล่าวคือ

1. การปรับพื้นฐานของโครงสร้างการบริหารและสาธารณูปโภคต่างๆ รวมทั้งการศึกษาและวิจัยพัฒนาให้เหมาะสม หน่วยงานของรัฐที่ซ้ำซ้อนต้องปรับให้หมด(ไม่รู้ว่าการปฏิรูประบบราชการช่วยหรือไม่) และการมีแผนงานที่ชัดเจน อีกส่วนหนึ่งคือการบริหารสาธารณูปโภคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การขนส่ง ไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ หรือระบบราง และที่สำคัญคือ พลังงาน เพราะพวกนี้ล้วนเป็นต้นทุนทั้งสิ้น หากจัดการสาธารณูปโภคไม่ดีแล้ว ต้นทุนของการผลิตและบริการก็สูงตามไปด้วยครับ ระบบการศึกษาของเราก็ไม่สอดรับกับธุรกิจและอุตสาหกรรม เด็กจบมาแล้วทำอะไรไม่เป็น เราเน้นแต่ทฤษฎี ไม่เน้นปฏิบัติครับ บริษัทฯที่เชาเชี่ยวชาญต่างๆ ก็ไม่เชิญให้เขาไปสอน ให้เขาถ่ายทอดเทคโนโลยี จะให้อาจารย์ที่อ่านแต่ตำราไปสอนนั้น โบราณเต็มทนครับ เพราะปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้าไปเร็วมาก อาจารย์ที่จบด๊อกเตอร์เมื่อ 20 ปีที่แล้ว อาจสู้พวกที่อยู่ในบริษัทและทำงานเฉพาะทางไม่ได้ครับ อันนี้ต้องปฏิรูปโดยเร็วครับ (ผมก็นั่งรอว่าเมื่อไหร่จะมีแผนงานด้านการปฏิรูปศึกษาเสียที) ยกตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยด้านการโรงแรม การผลิตยาง การทำอาหารไทย การผลิตปุ๋ย การออกแบบและสิ่งทอ การผลิตน้ำตาลและแอลกอฮอล์ ควรจะมีซะที และต้องทำอย่างครบวงจรด้วยครับ

2. การเน้นพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมและบริการที่สำคัญ อันนี้ต้องพิจารณาจุดแข็งที่เรามีครับ จุดแข็งเรามาจากเกษตรกรรมและบริการ ต้องพัฒนาก่อนครับ Labor Productivity, Land Productivity Capital Productivity นี่ต้องเพิ่มทั้งหมด จากนั้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้ถูกต้อง ค้นคว้าและวิจัยเทคโนโลยีของตนเอง การใช้ทรัพยากรของเราต้องทำอย่างคุ้มค่า หน่วยงานที่

รับผิดชอบเรื่องเหล่านี้ รัฐไม่ได้ให้เงินไปอุดหนุนเลยครับ หรือให้ก็น้อยมากๆ การสร้างคนก็เป็นงานหลักที่สำคัญ ช่างฝีมือมีน้อยครับ รัฐควรเน้นพัฒนาการเป็นเลิศในเฉพาะเรื่องโดยเน้นเรื่องที่เรามีจุดแข็งมากๆ ตัวอย่างอีกอันหนึ่งมีผมคิดว่าดีแต่จะประสบผลสำเร็จไม่มากคือ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพราะเราให้เขาทำแต่ไม่ได้ไปช่วยเขาให้เขาพัฒนาหรือคิดเป็น สักแต่ว่าทำเป็นอย่างเดียวไม่ได้ เช่น เรื่องคุณภาพ ต้นทุนและการส่งมอบ ยังต้องพัฒนาอีกมากครับ ความรู้เรื่องการจัดการและการบริหารการผลิต รวมทั้งการตลาดพวกนี้ยังต้องเรียนรู้เพิ่มครับ อันนี้ต้องลงไปช่วยต่อครับ เพราะไม่เช่นนั้นเงินที่ลงไปก็จะได้ผลกลับมานิดเดียว

3. การสร้างพันธมิตรและแนวร่วมทางยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ อย่างว่าครับ ยกพวกไปสู้เป็นกลุ่ม ดีกว่าไปสู้คนเดียว (เพราะถ้าไปคนเดียวคงโดนอันน่วมแน่ๆ) เช่นเดียวกันครับการสร้างพันธมิตรอย่างยั่งยืนเป็นยุทธศาสตร์อีกอันหนึ่งที่จำเป็นที่ต้องวางไว้ในอนาคตและต้องรีบทำเช่นกัน เพราะหากมีพันธมิตรมาร่วมด้วยมาก เสียงเราก็จะดังมากขึ้น การต่อรองก็ไม่เสียเปรียบครับ ยกตัวอย่างที่ผมเห็นว่ารัฐทำได้เข้าท่ามากคือเรื่องยางพาราครับ อันนี้ต้องขอชม แต่ขอให้ขยายผลไปยังเรื่องอื่นๆ ด้วยเช่นการท่องเที่ยว เป็นต้น ให้ต่างชาติมาเที่ยวทีเดียวได้ครบเลยครับ 5 ประเทศ ไม่ว่าจะเป็น ไทย มาเลเซีย พม่า ลาว เขมร โดยให้ไทยเป็นศูนย์กลางผ่านไปยังประเทศต่างๆ อันนี้เขาเรียกว่าทำอย่าง Win Win ครับ

ดังนั้นหากท่านใดมีโอกาสไปต่างประเทศ ขอให้ลองเหลียวหลังมาแลบ้านเรา ก็คงจะได้อะไรดีดีกลับมาบ้าง หากไปแล้ว มุ่งแต่ชอปปิ้ง เที่ยว กิน ก็คงจะไม่ได้อะไรที่เกิดประโยชน์ครับ อันนี้เป็นส่วนหนึ่งจากประสบการณ์เท่าหางอึ่งของผม หวังเพียงแต่ให้คนไทยมีจิตสำนึกในการพัฒนาว่า “วันนี้ต้องดีกว่าเมื่อวานนี้ และ พรุ่งนี้ต้องดีกว่าวันนี้” เพราะไม่มีอะไรที่คนไทยทำไม่ได้ครับ

กำพล กิจชระภูมิ
วิทยากรด้านบริหารการผลิต
สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ